

EUA-Israel, una amistat a prova de bombes

L'anomenat 'lobby' jueu, o amb més exactitud pro-Israel, és un dels grups de pressió més importants dels EUA. A aquest és deguda, en gran part, l'actitud que els successius governs dels EUA han tingut envers el conflicte israelianopalestí i envers països com l'Iraq. I el seu pes es torna a fer evident de cara a les eleccions del proper novembre per a renovar les dues cambres del Congrés.

L'any 1992 David Steiner presidia l'American Israel Public Affairs Committee (AIPAC), l'entitat més important de l'anomenat *lobby* pro-Israel. Un dia li va trucar un home de negocis de Nova York, Harry Katz, que estava interessat en l'entitat que presidia; a la qual cosa Steiner va respondre lloant la força política que tenia l'AIPAC. Katz va enregistrar la conversa, en què Steiner es vantava d'haver aconseguit un acord amb l'administració Bush pare per donar més diners a Israel, i que a més negociava amb l'aleshores candidat Bill Clinton perquè en cas de guanyar col·loqués un secretari d'estat que fos proisraelià: "Tenim dotze persones en el seu quarter [...] i totes tindran feines importants". Katz va passar la cinta al diari *Washington Times*, que va publicar aquestes i altres perles. Steiner va haver de demanar disculpes, va assegurar una vegada i una altra que el que havia dit era fals, que ho havia fet per impressionar un possible militant, i tot seguit va dimitir del càrrec de president de l'AIPAC.

Lògicament era un escàndol, però probablement van ser pocs els qui es van estranyar de les paraules enregistrades de Steiner, i és que el *lobby* pro-Israel té una ascendència molt important als EUA. Com escrivia fa poc l'excorresponsal de TV3 a Washington, Ramon Rovira, sobre diversos exemples de com les entitats proisraelianes es mobilitzaven per aplaudir el suport de Bush a Sharon: "És la constatació del pes específic de la colònia jueva en un país en què bona part de l'estructura financera, mediàtica i política, directament o indirectament, és a les seves mans." Jonathan Marcus, especia-

lista d'afers dels EUA a la BBC, també destacava fa uns mesos que "el *lobby* jueu és altament influent, amb forts contactes tant al Capitoli com a la Casa Blanca".

Dins del *lobby* proisraelià hi ha molts grups, grupets i individus, alguns més intransigents (Zionist Organisation of America - ZOA) i d'altres més moderats (American Jewish Congress - AJC). Val a dir que també hi ha grups molt actius de jueus nord-americans que es desmarquen del *lobby* proisraelià, com Not in My Name o Jews Against the Occupation, però són molt minoritaris. Aquests no formen part de la gran majoria dins els grups de pressió proisraelians, que s'acostuma a posar d'acord en dos principis bàsics: el suport econòmic i el suport polític incondicional dels EUA a Israel.

Lobby 'ètnic'. El cas proisraelià és únic en el sistema nord-americà de *lobbys*, en què aquest mot no té tantes connotacions negatives com les que té a casa nostra. Teòricament hauria de funcionar com a grup de pressió d'una comunitat, com el cubà o l'irlandès, que es basen en el pes demogràfic a l'hora de votar i que estan concentrats a les ciutats, com ara els cubans a Miami o els irlandesos a Boston. En el cas del *lobby* proisraelià la seva comunitat de referència no aplega més que un 2% de la població dels EUA, però tenen una gran capacitat econòmica i actuen més enllà de les poques zones on hi ha jueus, amb associacions de noms tan poc "sospitosos" com Delaware Valley Good Government Association a Filadèlfia, San Franciscans for Good Government a Califòrnia o Cactus PAC a Arizo-

na. De fet, funciona més com un *lobby* econòmic, el petrolier per exemple, en què compten més els seus diners que no pas els seus vots. L'exdirector de l'AJC assegura en un assaig del Center for Immigration Studies, citat per la revista anglesa *Prospect*, que "la gran riquesa material de la comunitat jueva continuarà donant avantatges significatius fins que no es reformi el finançament de les campanyes" electorals.

Per sobre de totes les associacions pro-Israel destaca l'AIPAC, considerada per la revista *Fortune*, com el *lobby* més important als EUA després de l'Associació Nacional del Rifle (NRA), el *lobby* dels jubilats (AARP) i el de la petita i mitjana empresa (NFIB). Segons la mateixa revista, l'AIPAC es va gastar l'any 2001 1,1 milions de dòlars en les seves activitats de pressió política. A més tenen vincles molt forts amb els grups que subvencionen partits i candidats federals, els anomenats Political Action Committee (PAC), en què cadascun pot donar fins a 10.000 dòlars per cada cicle electoral. Actualment hi ha 126 PAC proisraelians registrats a la Comissió Electoral Federal. Els càlculs, doncs, són fàcils per determinar la força econòmica d'aquests grups. Amb tot aquest potencial econòmic, diu l'exdiplomàtic nord-americà Richard Curtis, "és normal que la majoria dels 535 membres del Senat i la Cambra de Representants votin d'acord amb les instruccions de l'AIPAC quan es tracta de l'ajuda a Israel o d'altres aspectes de la política dels EUA al Pròxim Orient".

I no solament són importants els diners, segons el periòdic *Detroit Jewish News*, l'AIPAC, amb els seus 150 treballadors i 50.000 membres, i un pressupost anual de 15 milions de dòlars, "és un veritable camp d'entrenament per a alts funcionaris del Capitoli". Per contra, l'AIPAC assegura que només es dediquen a informar com pot fer qualsevol altre grup. El cas és, però, que les seves informacions i posicions tenen una influència molt més directa que no les dels seus homòlegs propalestins, no sols a escala política, sinó també a escala mediàtica.

En el cas dels càrrecs és notòria la influència proisraeliana. Per exemple, l'ambaixador dels EUA que Clinton designà per a Israel, Martin Indyk, un ana-

lista australià molt lligat a l'AIPAC, feia molt pocs anys que havia obtingut la nacionalitat nord-americana quan li van donar el càrrec. Un altre cas en què la pressió proisraeliana va ser clau fou l'indult de Clinton a Mark Rich, un dels homes més buscats de l'FBI per no pagar impostos i comerciar amb el petroli iranià, entre altres coses. Sobre aquest cas Clinton va reconèixer el febrer de 2001 que "molts actuals i exalts funcionaris d'Israel dels dos partits majoritaris i líders de les comunitats jueves d'Amèrica i Europa van demanar insistentment l'indult de Rich per les seves contribucions a les causes caritatives d'Israel, com ara l'ajut al Mossad per rescatar jueus de països hostils i el patrocini de programes d'educació i sanitat a Gaza i Cisjordània com a contribució al procés de pau". I encara un altre cas és el de l'almirall Bobby Ray Inman, antic sotsdirector de la CIA, que Clinton volia com a secretari de Defensa, però que va rebre unes crítiques molt fortes de columnistes proisraelians, com William Safire, que l'acusaven implícitament de ser antisemita. Safire va criticar Inman per ser un dels qui més van pressionar perquè es castigues exemplant

Jonathan Pollard, el nord-americà que espiava per a Israel. Inman va recordar, abans de retirar-se del càrrec que li oferí Clinton, que Safire ja l'havia perseguit quan, mentre era director de la CIA, va limitar l'accés d'Israel a l'espionatge dels EUA.

Un cas especialment significatiu d'aquesta influència és el del famós senador ultraconservador Jesse Helms. Abans de ser conegut per la seva radical oposició a la Cuba castrista, a Helms se'l coneixia per les seves abrandades posi-

George W. Bush, president dels EUA, ha definit el primer ministre d'Israel, Ariel Sharon, com un home de pau. El lobby pro-Israel pressiona perquè es mantingui aquesta forta relació.

cions antijueves. Tant és així que al principi dels anys vuitanta l'AIPAC l'havia etiquetat com el senador més perillós per als seus interessos. Aleshores, en les eleccions de l'any 1984 el lobby proisraelià va subvencionar la campanya electoral de l'oponent de Helms, que va estar a punt de prendre-li la butaca al Congrés. Veure's tan a prop de deixar Washington per tornar a casa va fer que Helms "recapacités" i que, després d'un viatge a Jerusalem on fins i tot va besar el Mur de les Lamentacions, tornés convertit en un

Al Gore i Joseph Lieberman es van presentar com a president i vicepresident, respectivament, a les eleccions del 2000. La comunitat jueva dels EUA els va donar suport majoritari.

paladí dels falcons del Govern israelià, i així s'ha mantingut fins ara.

La influència proisraeliana també es va notar en els moments àlgids del procés de pau araboisraelià, l'any 1993, quan 78 senadors van demanar a Clinton de mantenir el suport militar i econòmic a Israel, amb l'excusa que els països àrabs s'estaven rearmant, però obviant el fet que aquestes compres d'armes també es feien als EUA.

Per contra, hi ha qui diu que l'aliança és una qüestió de valors compartits, i que després dels atacs de l'11 de setembre simplement s'ha accentuat. Per a l'analista de la BBC Jonathan Marcus, de vegades s'exagera l'impacte del *lobby*, ja que "generalment pressionen sobre una porta oberta; hi ha un ampli suport a Israel als EUA que tendeix a veure aquest estat com una illa de democràcia assetjada en una regió hostil". A més, Marcus assegura que aquests grups de pressió proisraelians no són omnipotents, i posa com a exemple d'això el fracàs d'aquest *lobby* quan va intentar aturar, en l'època Reagan, les vendes d'avions AWACS a l'Aràbia Saudita. En aquest sentit, el professor de Política de la Universitat de San Francisco, Stephen Zunes, també assegura que l'Associació de la Indústria Aeroespacial (AIA), del ram del comerç

d'armes, "és encara més poderosa que l'AIPAC", i dona dues vegades més diners per a campanyes electorals que tots els grups pro-Israel junts. Proisraelians i venedors d'armes fins i tot s'han enfrontat recentment per la venda de tecnologia de míssils Patriot d'Israel a la Xina.

Demòcrates, i també republicans.

Tradicionalment el *lobby* pro-Israel ha tingut més ascendència sobre els demòcrates. De fet, segons l'exdiplomàtic Curtis, dels 41,3 milions de dòlars amb què han contribuït els interessos pro-Israel a pagar candidats federals i partits en el cicle electoral 1989-1990, més de dos terços han anat a parar als demòcrates. Això no treu que hi hagi veus demòcrates crítiques amb Israel, però són molt minoritàries. Per contra, els republicans sempre han estat més lligats amb les monarquies àrabs del petroli, i això els ha dut alguns enfrontaments amb Israel. Bush pare, l'any 1991, va ser el darrer president dels EUA a criticar el *lobby* proisraelià en públic, quan aquest el pressionava perquè accelerés la concessió d'uns préstecs.

Els demòcrates no es van estar d'utilitzar això i altres qüestions de Bush sobre la guerra del Golf que havien enfurismat el Govern israelià. El mateix Al Gore,

l'any 2000 i en plena campanya presidencial, féu un discurs a l'assemblea anual de l'AIPAC en què va recordar l'actitud de Bush pare i la seva: "Jo vaig estar amb vosaltres i junts el vam derrotar."

Però Al Gore no va guanyar, ni amb l'ajut d'un candidat a vicepresident jueu ortodox, Joseph Lieberman, ni amb el 80% del vot jueu. I tothom creia, també als països àrabs, que les coses millorarien a Palestina amb George W. Bush, i més si tenim en compte aspectes tan poc "jueus" com els negocis petrolers que havia tingut el nou president o la seva obsessió per "re Cristianitzar" les escoles del país. Les coses, però, no van seguir el curs previst. I Bush s'ha mostrat més partidari de Sharon que d'Arafat. En aquest tomb hi té importància el vicesecretari de Defensa, el proisraelià Paul Wolfowitz, que ha deixat en un segon terme el secretari d'estat, el moderat Collin Powell. Wolfowitz, a propòsit, va participar en la darrera conferència anual de l'AIPAC, el passat mes d'abril, en què també va parlar i va ser ovacionat Ariel Sharon, el primer ministre israelià. Però qui va rebre més aplaudiments en aquesta convenció, en un clar símbol que les coses estan canviant com mai, no va ser un demòcrata, sinó un republicà, Tom DeLay, més conegut com "el Martell". DeLay, representant de la dreta dura cristiana i líder de la Cambra de representants, va dir que Israel té dret sobre Cisjordània, a la qual es va referir amb els noms bíblics de Jueda i Samaria. Uns dies abans havia defensat la política de Sharon i havia dit d'Arafat que és "absolutament poc digne de confiança". DeLay va dur les seves tesis al Congrés, on va pactar amb els demòcrates una resolució que donava suport a Sharon. Fins aleshores mai no s'havia vist tanta unanimitat al Congrés sobre aquest tema. Després d'aquest paper de falcó proisraelià, s'entén que a cap jueu li preocupi que el mateix DeLay hagi dit, com a bon conservador religiós, que el cristianisme és "l'única resposta raonable, viable i definitiva" a les qüestions de la vida.

Aquest canvi de rumb s'ha interpretat com una estratègia republicana per a esgarrapar vot jueu als demòcrates de cara a les complicades eleccions al Congrés

Israel, el país més subvencionat pels EUA

El poder del *lobby* pro-Israel es fa patent amb els diners que anualment van dels EUA a Israel, sense el mínim debat parlamentari. Deixant de banda les donacions individuals i col·lectives privades, que, a propòsit, són les úniques que es fan a l'exterior que desgraven, el Govern dels EUA ha donat a Israel com a ajuda exterior, entre els anys fiscals 1949 i 1996, 62,5 bilions de dòlars. Aquesta xifra, recollida als arxius del Congrés, és quasi la mateixa que l'ajuda exterior que els EUA han donat a tots els països de l'Àfrica subsahariana, Llatinoamèrica i Carib. L'exdiplomàtic Richard Curtis ens ho fa més clar a partir de dades de població de 1995: "per cada dòlar que els EUA han gastat amb un africà, n'han gastat 250,65 amb un israelià". Una ajuda que ha arribat a Israel majoritàriament a partir de 1967. De fet, en aquell moment la despesa israeliana en defensa era menys de la meitat del que es gastaven junts en defensa Egipte, Iraq, Jordània i Síria; avui, però, la despesa en defensa d'Israel és d'un 30% més que aquests quatre estats, segons escriu Stephen Walt a la revista especialitzada *International Security*.

Però, no solament la quantitat és el que sobta. Les condicions, o més aviat la manca de condicions, és el que fan d'aquesta relació econòmica un cas únic. En primer lloc, des de 1982 Israel és l'únic país del món que rep l'ajuda exterior dels EUA de cop i al principi de l'any fiscal, no com els altres països, que la reben semestralment. Així ingressen els diners en bancs americans i hi sumen els interessos corresponents des del primer dia. En segon lloc, Israel no ha hagut de justificar mai què fa d'aquests diners. Michael Bowles, de l'organització SUSTAIN (Stop Us Tax Funded Aid Israel Now), creada per

estudiants i professors de la Universitat de Califòrnia, assenyalava que "tota aquesta ajuda va en contra dels principis dels EUA" i esmenta l'Arms Export Control Act, que restringeix la venda d'armes a l'"autodefensa legítima", i la US Foreign Assistance Act, que prohibeix la venda d'armes a països vinculats amb grans "violacions dels drets humans". Bowles també recorda que els EUA han prohibit l'assistència militar a tot país que no signi el Tractat de No-prolifерació Nuclear i no permeti la inspecció de les seves instal·lacions, cosa que Israel rebutja de fer.

Un tercer aspecte destacat d'aquests diners és la contradicció entre la quantitat que rep Israel i l'estat de la seva economia. Israel rep una tercera part del pressupost d'ajuda exterior dels EUA, tot i que només són un 0,001% de la població mundial i tenen un PIB per càpita de

18.440 dòlars (el 1999), una mica per sobre de l'espanyol, que situa la seva economia en el 16è lloc del món i en el 23è de l'Índex de Desenvolupament Humà, per davant de Grècia i Portugal.

Enguany el Congrés ha aprovat una ajuda de 2,76 bilions de dòlars, una xifra que gairebé s'ha mantingut en els darrers 25 anys i de la qual un 60% sempre s'ha dedicat a ajut militar. Segons els responsables de SUSTAIN, però, la cosa no s'acaba aquí i cal afegir-hi els ajuts d'altres departaments de l'estat, així com el perdó dels préstecs o la reconversió en subvencions. El professor Stephen Zunes recorda que segons el Congrés, entre 1974 i 1989, 16,4 bilions de préstecs militars dels EUA a Israel es van convertir en subvencions. És gràcies a aquestes cancel·lacions, com diu Zunes amb sornegueria, que "Israel pot dir que no ha deixat de tornar mai cap préstec". *O. C.*

L'ajuda econòmica dels EUA és indispensable per a l'exèrcit d'Israel.

de novembre, en què hi va la majoria republicana de la Cambra de representants i, sobretot, la majoria demòcrata al Senat.

Però no és tan sols una qüestió d'oportunitat política, el canvi republicà protagonitzat per DeLay també reforça les posicions dels cristians evangèlics o, més aviat, cristians sionistes. Aquests fonamentalistes, com els mossens John Hagee i Jerry Falwell, o el telepredicador Pat Robertson, del Moviment Cristians Conservadors, creuen que Israel és la terra sagrada promesa per Déu als jueus i que, per tant, segons Robertson, "no pertany a un grup anomenat palestins". Polítics israelians com Benjamin Neta-

nyahu han parlat en les misses de Hagee a Texas, i el capellà Falwell fins i tot va rebre de Menahem Beguin el premi Jabotinski, l'honor sionista més important, i més de 200 milions de dòlars, per la seva defensa de la invasió israeliana del Líban. Per a Falwell, la seguretat israeliana i l'avortament són les dues coses "que sobrepassen totes les aliances humanes i les relacions d'amistat". Si tenim en compte que es calcula que hi ha 40 milions de Cristians Conservadors als EUA, s'entén que Bush hagi tingut una actitud tan "comprensiva" amb Sharon. Segons un conseller de la Casa Blanca, citat per la revista *Time* a l'abril, Bush no

pot ignorar els evangèlics, "sap que són la seva carn i patates".

Qui critica, doncs, els falcons israelians als Estats Units? Els extrems: les milícies que veuen complots sionistes arreu i l'esquerra-esquerra, representada per noms tan respectats a Europa com poc escoltats pel gran públic als EUA, com podria ser Noam Chomsky. El *lobby* proisraelià d'aquell país, doncs, té encara corda per estona i el més preocupant és que els sectors més intransigents hi són majoritaris i saben entendre's amb la potent dreta religiosa de l'Amèrica profunda.

Oriol Cortacans